

ઘોરણ:-૩

વિષય:-ગુજરાતી

ਪਾਠ-੨

ਪੋਟਲੀਂ ਟਪਕੇ ਟਪਪ

૧. ચાલો, ગાઈએ ગીતડું :

પેલા પંખીને જોઈ મને થાય
એના જેવી જો પાંખ મળી જાય
તો આભલે ઊડયા કરું, બસ ઊડયા કરું
ઘડિયાળમાં દસ વાગે
ટન...ટન...ટન...ટન...
બા મને ખોળવા લાગે :
બચુ ક્યાં ? બચુ ક્યાં ? બચુ ક્યાં ?
હું તો આભલે ઊડયા કરું ,
ઊંચે ઊંચે ઊડ્યાં કરું .
પેલા ડુંગરાની ટોચે
મારી પાંખ જઈ પહોંચે
બા ઢીંગલી જેવાં !
બાપુ ઢીંગલા જેવા !
નાનાં ,નાનાં ,નાનાં , નાનાં
જોઉ હું તો છાનામાના
આભલે ઊડયા કરું .

વાર્તા વાંચો :

વાદળાંની ગમ્મત

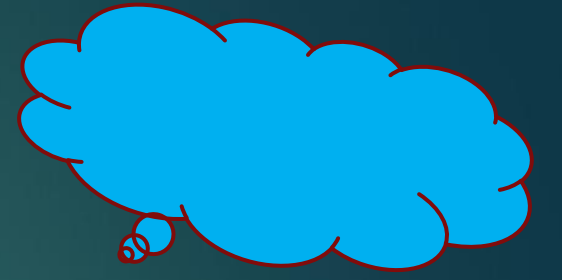

ગુલાબી ઠંડી હતી . પવન ધીમે ધીમે વાતો હતો. ફૂકડો ફૂકડેફૂક કરતો હતો . તે વખતે કેટલાંક વાદળાંને આકાશમાં ફરવા નીકળવાનું મન થયું .

એક નાનું વાદળું બોલ્યું : “ આ રાત અહીંથી જાય તો અંધારું મટે. આપણે સારાં સારાં કપડાં પહેરી ફરવા જઈએ ને ગમ્મત કરીએ.”

એક મોટા વાદળાંએ દીવો સળગાવ્યો . બધાં વાદળાંએ કપડાં પહેરવાં માંડ્યા. રાંતા , પીળાં, ગુલાબી , જાંબલી – એમ રંગબેરંગી કપડાં પહેરીને વાદળાં ફરવા નીકળ્યાં.

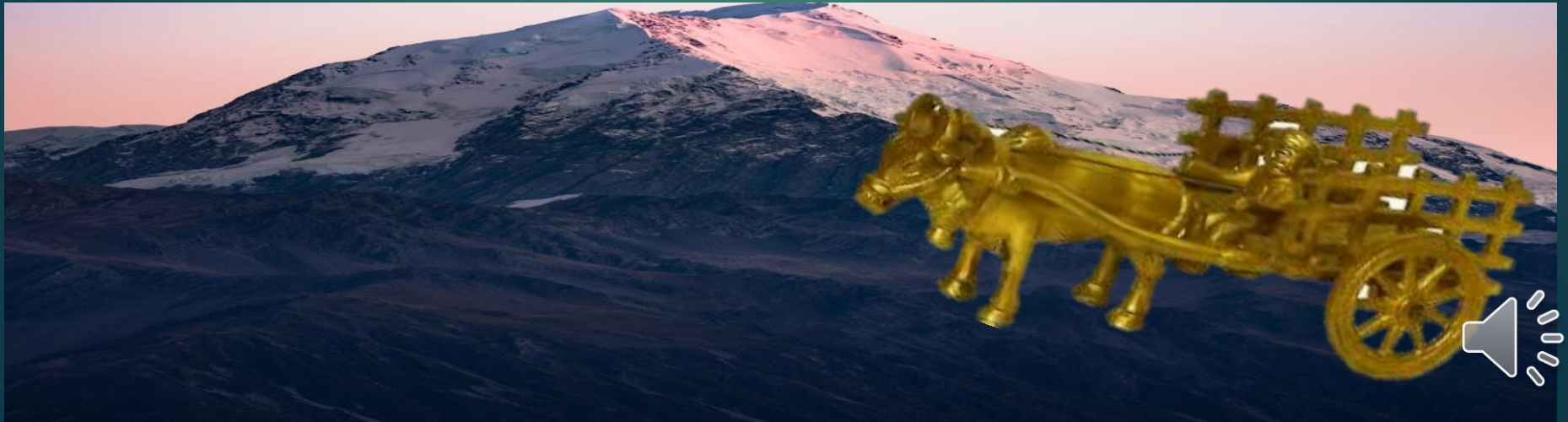

નીચેથી લોકો કહેવા લાગ્યાં કે સૂર્યોદય થાય છે .

દીવાની જ્યોત મોટી થઈ એટલે કેટલાંક વાદળાં પીળાં ને ફિક્કાં થઈ જવા લાગ્યાં . એમણે પેલા મોટા વાદળાએ કહ્યું : બધાં વાદળાં ભેગાં થઈ જાઓ અને દીવાને કહી દો કે એનું એકલાનું અહીં રાજ નથી .

બધાં વાદળાં ભેગાં થઈ જવા માંડ્યા . ઘણાં વાદળાં ભેગાં થઈને એક મોટા પહાડ જેવાં કાળા વાદળાંની પાછળ જઈને બેઠા .

નીચેથી લોકો કહેવા લાગ્યા કે આકાશ ઘેરાવા લાગ્યું .
પણ દીવાનું તેજ પૂરું ઢંકાયું નહીં . પેલા મોટા વાદળાએ પવનને મદદે બોલાવ્યો. પવનને તો એ જ ગમતું હતું . એણે એનું કામ શરૂ કરી દીધું. નીચેથી લોકો કહેવા લાગ્યાં કે વાવાઝોડું આવ્યું. હવે વાદળાં પવનની ગાડીમાં બેસી દોડવા લાગ્યાં.

આકાશમાં દોડાદોડી, પડાપડી ને ધમાચકડી થઈ રહી, ધોળાં, પીળાં ને બીજાં નાનાં વાદળાંને મોટા વાદળાએ પોતાની ઓથે લઈ લીધાં, બધે કાળુ-કાળું થઈ ગયું. દીવો તો કોણ જાણે ક્યાં ચાલ્યો ગયો!

પોતાની જીતથી વાદળાની આખો ચમકવા લાગી.

નીચેથી લોકો કહેવા લાગ્યા કે વીજળી ઝબૂકવા માંડી.

એકબીજાની સામે આંખો ચમકાવતાં વાદળાં પેલા દીવાની સામે જોરથી હસવા લાગ્યાં; ખૂબ જોરથી ખડખડાટ હસવા લાગ્યાં નીચેથી લોકો કહેવા લાગ્યા કે આકાશ ગાજવા માંડ્યું. અને આ મોટી જીતના આનંદમાં વાદળાં એટલું હસ્યાં, એટલું હસ્યાં, એટલું હસ્યાં કે એમની આંખોમાંથી આનંદની ધારાઓ વહેવા લાગી. ધરતી પરના લોકો કહેવા લાગ્યા કે, ‘વરસાદ વરસવા માંડ્યો.’

નીચેથી લોકો કહેવા લાગ્યાં કે વાવાઝોડું આવ્યું.

પછી હરીફરી, ગમ્મત કરી, બધાં વાદળાં પોતપોતાને ઘેર ચાલ્યાં ગયાં. ધરતી પરના લોકો કહેવા લાગ્યા કે “વરસાદ હવે બંધ થયો.”

➤ વાતચીત

૧. વાદળાંએ એવું શું કર્યું જે તમને સૌથી વધુ ગમ્યું?

જ. વાદળાં રાતા, પીળા, ગુલાબી રંગના કપડાં પહેરી ફરવા ગયાં. તે મને સૌથી વધુ ગમ્યું.

૨. વાર્તામાં જે વાક્ય તમને સૌથી વધુ ગમ્યું હોય તેની નીચે લીટી કરો.

જ. નીચેથી લોકો કહેવા લાગ્યા કે સૂર્યોદય થાય છે.

૩. તમને વાદળાંનું કયા રંગનું કપડું સૌથી વધુ ગમ્યું?

જ. મને વાદળાંનું ગુલાબી રંગ નું કપડું સૌથી વધુ ગમ્યું.

૪. તમે વાદળું હો તો તમે શું શું કરો?

જ. હું વાદળું હોય તો હું પણ હસવા લાગુ અને વરસવા લાગુ.

૫. સૂર્ય ઊગે ત્યારે આકાશમાં અને ધરતી પર શું શું થાય?

જ. સૂર્ય ઊગે એટલે અંધારું જતું રહે છે અને અજવાળું થાય છે. બધા પશુ, પક્ષી, માણસો પોતપોતાના કામે લાગી જાય છે.

૬. વાદળું ક્યાં વરસે તો તમને સૌથી વધુ ગમે?

જ. વાદળું મારા ઘરે વરસે તો મને સૌથી વધુ ગમે.

૭. તમે વાદળાંનો ગડગડાટ સાંભળો ત્યારે તમને આકાશમાં શું થતું હોય તેવું લાગે છે.

જ. જાણે વાદળો એકબીજા સાથે તોફાન કરતાં હોય તેવું લાગે છે.

૮. પવન ખૂબ જોર થી ફૂંકાય ત્યારે શું શું ઉડે?

જ. મકાનના નળીયા ,પતરા ઉડવા લાગે છે માટી પણ ઉડવા લાગે છે.

➤ સાચું હોય તો ✓ કરો. ખોટું હોય તો X કરો.

૧. કેટલાંક વાદળાંને ધરતી પર ફરવા જવાનું મન થયું.

X

૨. વાદળાં રંગબેરંગી કપડાં પહેરીને ફરવા નીકળ્યાં.

✓

૩. વાદળાં એક પહાડની પાછળ જઈને બેઠાં.

✓

૪. મોટા વાદળે નાનાં વાદળાંને પોતાની ઓથે લઈ લીધાં.

✓

૫. વાદળાં બડબડાટ હસવા લાગ્યાં.

X

• એક જ શબ્દમાં ઉત્તર લખો.

૧. વાદળાં ભેગાં થઈને કોની પાછળ જઈને બેઠાં?

➤ મોટાવાદળ

૨. વાદળાં કોની ગાડીમાં બેસીને દોડવા લાગ્યાં?

➤ પવન

૩. વાદળાંએ દીવો સળગાવ્યો ત્યારે નીચેથી લોકો શું થયું એમ કહેવા લાગ્યા?

➤ સૂર્યોદય

૪. ધરતી પરના લોકોએ વીજળી ઝબૂકે છે એમ કહ્યું ત્યારે વાદળાં શું કરતાં હતાં?

➤ આંખો ચમકાવી રહ્યા

૫. પવને પોતાનું કામ શરૂ કર્યું તેથી ધરતી પર શું આવ્યું?

➤ વાવાઝોડું

➤ નીચેનામાંથી સાચા અર્થવાળા વાક્ય સામે ટીક કરો.

૧. ગુલાબી ઠંડી હતી.

☐ ગુલાબી રંગની ચાદર ઓઢીને ઠંડી આવી હતી.

☒ મઝા પડે એવી ઠંડી હતી.

☐ ખૂબ વધારે ઠંડી હતી.

૨. સૂર્યોદય થયો .

☐ સૂર્યને લોકોની દયા આવતી હશે.

☒ સૂર્ય ઊગ્યો હશે.

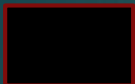
☐ સૂર્ય અને ઉદયનો ઝઘડો થયો હશે.

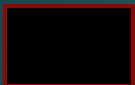
૩. વાદળાં પવનની ગાડીમાં બેસી દોડવા લાગ્યાં.

પવનના ધક્કાથી વાદળ ઝડપથી ખસતાં હતાં.

વાદળાં દોડતાં હતાં.

પવનની ગાડી ખૂબ જ ઝડપથી ચાલતી હતી.

➤ વાક્યોને વાર્તા પ્રમાણે ગોઠવવા ક્રમ આપો.

૭

વરસાદ વરસવા માંડ્યો.

૩

બધાં વાદળાંએ કપડાં પહેર્યાં.

૪

વાદળાં ખૂબ મોટા કાળા વાદળાની પાછળ ભેગાં થઈ ગયાં.

૬

વાદળાંની આંખો ચમકવા લાગી.

૧

ફૂકડો ફૂકડેફૂક કરતો હતો.

૫

વાદળાં આકાશમાં દોડવા લાગ્યાં.

૨

સવાર થઈ.

➤ આવું થાય ત્યારે તમને શું થાય એનો ક્રમ માં લખો

(૧. વાવાઝોડું આવ્યું હોય એવું લાગે, ૨. વરસાદ આવ્યો એવું લાગે, ૩. સૂર્યોદય થયો. એવું લાગે, ૪. વીજળી થાય એવું લાગે.)

૧. વાદળાંના હાથીએ સૂંઢથી મોટા ફૂંફાડા કર્યા.

૨

૨. આકાશમાં મોટી ટ્યૂબલાઇટ ચાલુ થઈ.

૩

૩. ગુસ્સે થઈ વાદળાં ઝઘડ્યાં.

૧

૪. વાદળાઓએ દીવાળી ઊજવી.

૪

૫. આખી ધરતી પર ફેલાય એવડો કુવારો છોડ્યો.

૨

૬. એક વિશાળ કાર્યની આગિયાઓએ બરણીમાં મીટિંગ કરી.

૩

૭. ઉપર કોઈએ મોટો નળ ચાલુ કર્યો.

૨

૮. આકાશની પરીઓએ વાળ ધોયા.

૨

મોટેથી વાચો :

નાનકડો મેહુલ વરસાદ સાથે વાતો કરે છે:

“વરસાદભાઈ, ઓ વરસાદભાઈ! થોડીવાર રમવાનું અટકાવીને મારી વાત સાંભળો ને! કેમ છો તમે? આ બધા કહે છે કે વરસાદ પડે છે. તે હે! તમને લાગતું નથી? હું પડું તો તો ખૂબ વાગે! તમે જમીન પર પડો છો ત્યારે સરસ અવાજ આવે છે. તમે તો જાતજાતના અવાજ કાઢી પર પડી ત્યારે ખનખન જેવો, જાણે ઝાંઝરનો અવાજ અને પાણીમાં પડી ત્યારે તો ટપ ટપ ટપ... તમને બારીના સળિયા પર ને ઝાડનાં પાંદડાં પર ઝૂલતાં મેં જોયા છે. સૂરજદાદાનું અજવાળું તમારા પર પડે ત્યારે તો તમે મસ્ત સ્મિત કરો છો. અચ્છા! પણ એ તો કહો તમે ક્યાંથી આવો છો? તમે મને ત્યાં લઈ જશો?

➤ જે વાક્ય હોય તેની પાછળ પૂર્ણવિરામ મૂકો અને બોક્સ માં “છે” લખો ; વાક્ય ન હોય તેની પાછળ બોક્સ માં “નથી” લખો.

ઉદા. અમને વાર્તા સાંભળવાની મજા પડી .

છે

૧. અમે રોજ સાંજે બાગમાં ફરવા ;

નથી

૨. ઉનાળામાં તો અમને ખૂબ જ ગરમી ;

નથી

૩. બધાં વાદળાં પાણી ભરીને આવ્યાં .

છે

૪. મારે એરોપ્લેનમાં બેસી દિલ્લી જવું છે .

છે

૫. દિલ્લી પહોંચી હું કુતુબમિનાર જોવા ;

નથી

➤ ગીત

રિમઝિમ રિમઝિમ વરસી ફોરાં,
ધરતી આ પર તો આવ્યાં છે.
'કોણે આ ફોરાંના પગમાં,
ઝાંઝરિયાં પહેરાવ્યાં છે!
થાય મને કે દોડી દોડી,
આંગણમાં જઈ આવું હું.
સાવ ટબૂકલાં એ ફોરાંને,
ખોબામાં લઈ આવું હું,
કોણ દેશથી આવે ફોરાં?
કોણ દેશ એ જાશે જી
ઝળહળ ઝળહળ સૂરજ-તેજે
મરક મરક મરકાશે જી
કોણ તને મોકલતું ફોરાં?
કોણ તને બોલાવે છે?
અલકમલકથી આવી પાછું
અલકમલક તું જાવે છે!

કાન્તિ કડિયા

➤ મોટે થી વાંચો

1. ફોરા-

- (૧) થોડાંક ફોરાં પડ્યાં અને છોકરાં નહાવા દોડી ગયાં.
- (૨) નાનકડો કીકુ ખુશ થઈ ગયો કારણ કે એની નાનકડી હથેળીમાં એણે આછા વરસાદનાં ફોરાં ઝીલ્યાં.

૨. ટબૂકલાં –

- (૧) ટબૂકલાં છોકરાંઓ વરસાદમાં દોડાદોડી કરતાં હતા
- (૨) છ મહિનાનો બકુડો બધાને એટલો વહાલો લાગતો કે એ ટબૂકલા છોકરાને સૌ રમાડતાં રહેતાં.

➤ વાતચીત :

૧. આ ગીતની કઈ બે પંક્તિ તમને ખૂબ ગમી?

જ. રિમઝિમ રિમઝિમ વરસી ફોરાં,
ધરતી પર તો આવ્યાં છે.

૨. વરસાદ સાથે વાત કરવાની હોય તો તમે તેને શું કહો?

જ. ક્યાં દેશથી આવે છે અને ક્યાં દેશ જવાનો, કોણ તને મોકલે છે
અને કોણ તને બોલાવે છે.

૩. વરસાદ આવે ત્યારે તમે શું શું કરો છો?

જ. વરસાદ આવે ત્યારે હું આંગણમાં દોડી જાવ છું અને વરસાદ ના
પાણી ને ખોબામા લઈ લવ છું.

૪. જો વરસાદનાં ટીપાં તમને પોતાની પીઠ પર બેસાડીને ક્યાંક લઈ જવાનું કહે તો તમે ક્યાં જવાનું પસંદ કરશો?

જ. બીજા દેશમાં જવાનું પસંદ કરીશ.

૫. વરસાદ પડે ત્યારે કેવો કેવો અવાજ આવે છે?

જ. વરસાદ પડે ત્યારે ઝાંઝર જેવો અવાજ આવે છે.

➤ સાચાં વાક્યોની સામે ☁ દોરો અને ખોટાં વાક્યોની ☁ દોરો.

૧. વરસાદનાં ટીપાં વરસતાં વરસતાં આવ્યાં છે.

૨. વરસાદનાં ફેરાં નાનાં-નાનાં છે.

૩. નાનાં નાનાં ટીપાં ઝળહળ ઝળહળ કરતાં આવે છે.

૪. ટીપાં દોડી-દોડીને આવે છે.

૫. વરસાદનાં ફેરાં હસતાં હસતાં આવે છે.

➤ મોટેથી ગાઓ :

➤ પંક્તિઓનું ઝીલગાન કરાવો.

થાય મને કે દોડી દોડી
આંગણમાં જઈ આવું હું
સાવ ટબૂકલાં એ ફોરોને,
ખોબામાં લઈ આવું છું.

- સરખા અક્ષરો વારંવાર આવે એવા શબ્દો કવિતામાંથી શોધીને લખો. આવા અન્ય શબ્દો પણ જાણીને લખો અને મોટેથી બોલો.

અલકમલક

રિમઝીમ રિમઝીમ

ઝળહળ ઝળહળ

મરક મરક

સાથે બોલીએ.

- ઝાંઝરિયાં
- રિમઝિમ રિમઝિમ
- અલકમલક
- ઝળહળ ઝળહળ
- મરકમરક

ગૃહકાર્ય

તમને આ કવિતાનો જે ટુકડો ગાવાની સૌથી વધુ મજા આવી હોય એ તમારા ઘરના સભ્યોને સંભળાવજો.

➤ એક હોય ત્યાં એક અને એકથી વધુ હોય ત્યાં વધુ લખવું.

૧. મેં તળાવમાં ચાર બતક જોયાં.

વધુ

૨. વાંદરાને કેળાં ભાવે છે.

વધુ

૩. પાણીમાં બતક તરતું હતું

એક

૪. ઝાડ પર વાંદરો બેઠો છે.

એક

૫. ગામમાં ઘણાં ઢોર હોય છે.

વધુ

જુઓ, વાંચો, સરખાવો.

૧. એક કાગડો બેઠો છે.

ચાર કાગડા ઉડે છે.

૨.આ ટોપલીમાં એક ઈંડું છે.

માળામાં ત્રણ ઈંડાં છે.

૩. છોકરીના હાથમાં ભમરડો છે.

દુકાનમાં ભમરડા છે.

૪. એક કુચ્છો ઊડી ગયો.

બે કુચ્છા રહી ગયા.

➤ સાચા વાક્યની સામે ખરા ની નિશાની કરો.

અહીં બે માટલું છે.

અહીં બે માટલાં છે. ✓

ત્યાં ત્રણ ચકલીઓ છે. ✓

ત્યાં ત્રણ ચકલી છે.

ચાર વાંદરા છે.

ચાર વાંદરું છે

મારા પપ્પાએ મને મારું ગમતું પુસ્તકો ભેટમાં આપ્યું.

મારા પપ્પાએ મને મારું ગમતું પુસ્તક ભેટમાં આપ્યું.

મેં તળાવમાં બતક જોયું.

મેં તળાવમાં બતક જોયાં.

વાર્તા વાંચો :

સૃજન અને પ્રદ્યોત બે પાક્કા ભાઈબંધ. જ્યારે પણ ભેગા થાય, કંઈક અવનવું કરે, એમણે વાર્તા બનાવવાનું વિચાર્યું. વાર્તાનું એકપહેલો વારો સૃજનનો આવ્યો.

વાક્ય સૃજન બોલે ને એના પછીનું પ્રદ્યોત બોલે બંને વાક્ય જોડવાની એવી રમત રમ્યા કે જેથી વાર્તા બને.

પહેલો વારો સૃજનનો આવ્યો.

સૃજન : એક મોટી નદી હતી.

પ્રદ્યોત : એ નદીના કિનારે ઘણાં વૃક્ષો હતાં.

એક વિશાળ વડલો પણ હતો.

સૃજન : વડની તો વડવાઈઓ હોય ને! એના હીંચકા ખાવાની મજા પડે.

પ્રદ્યોત : અને એ વડના ઝાડ પર પક્ષીઓનામાળા હતા. એક માળો એવો હતો જેમાં એક કાબર રહેતી હતી.

સૃજન : આ કાબર કલબલ કરીને આજુબાજુનાં ઝાડ પરથી અન્ય કાબરોને બોલાવે.

પ્રદ્યોત : વડલાની નીચેના દરમાં એકવાતોડિયણ કીડી રહેતી હતી. બાજુના દરમાં મંકોડો રહેતો હતો.

સૃજન : એ કીડી અને મંકોડો દરમાંથી બહારનીકળીને કાબરબહેન સાથે વાતો કરે.

પ્રદ્યોત : કાબર આકાશની વાતો કરે ને કીડી-મંકોડો દરની વાતો કરે.

સૃજન : એક વખત બન્યું એવું કે ચોમાસામાં ખૂબ વરસાદ પડ્યો
આ નદીમાં તો પૂર પણ આવ્યું.

પ્રદ્યોત : એટલું બધું પૂર આવ્યું કે, એ બંનેના દરમાં પાણી ધૂસી
ગયું.

સૃજન : કાબરો કલબલાટ કરવા માંડી, નદીઓ છલકાવા લાગી...
એવામાં ત્યાં સર... સર... સર... તરતો મગર આવ્યો...
એણે કહ્યું ફિકર ના કરો. ચાલો બધાં મારી પીઠ પર બેસી
જાઓ. આપણે કોઈ ઊંચા પહાડ પર જતાં રહીએ.

પ્રદ્યોત : પછી તો કીડી-મંકોડાએ અન્ય કીડીઓ અને મંકોડાઓને
બોલાવ્યા.

સૃજન : એટલું જ નહીં કાનખજૂરા ને વીંછીઓ પણ આવ્યા.

પ્રદ્યોત : બધાં મગરની પીઠ પર બેસી ગયાં. ગામનાં લોકો તો આ કૌતુક જુએ ને અચરજ પામે! આવું દૃશ્ય આજ પહેલાં એમણે ક્યારેય જોયું ન હતું.

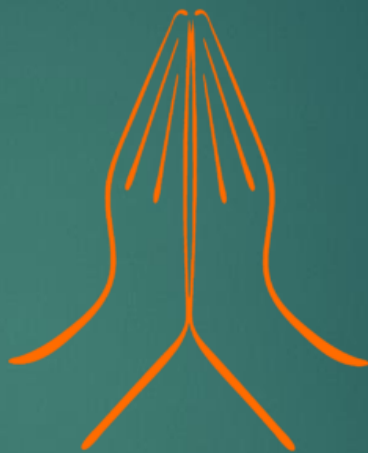
સૃજન : અને મગરની પીઠ પર સવારી કરનાર જીવજંતુઓને તો જે મઝા પડી છે જે મઝા પડી છે કે ના પૂછો વાત!

➤ વાર્તામાં લીટી કરેલા શબ્દો જો એક કરતાં વધુ માટે હોય તો તેની નીચે બીજી લીટી દોરો. આ શબ્દો નીચે લખો.

	એક	એક કરતાં વધુ
ઉદા.	વાક્ય	વાક્યો
	કાબર	કાબરો
	કાનખજૂરો	કાનખજૂરા
	વીંછી	વીંછીઓ

Thank you

પ્રેરણા એજ્યુકેશન સોલ્યુટી દ્વારા સંચાલીત ®

OCEAN

કોચીંગ ક્લાસીસ

